

‘Omarm geld en zet het duurzaam in’

Anne-Marie Rakhorst

FOTOGRAFIE: VINCENT BOON

Tekst: Jacques Geluk

In Nederland wordt voor ruim 2.000 miljard euro belegd, 1.300 miljard via pensioenfondsen en 700 miljard via banken. Particulieren sparen, op zoek naar veiligheid, steeds meer en hebben samen meer dan 350 miljard op de bank staan. Ondernemer Anne-Marie Rakhorst ondersteunt een grote groep mensen die geld positief willen inzetten en hiermee de wereld en de economie willen steunen. Duurzame investeringen, transparantie en betrokkenheid moeten het verschil maken. Met haar nieuwe boek ‘Geld stuurt de wereld’ wil ze daaraan bijdragen en het debat aanjagen.

Eigenlijk moet de discussie gaan over wie je bent of wilt zijn, wat je belangrijk vindt in het leven en hoe je je geld kunt inzetten om dat te realiseren. Ondernemers en particulieren zouden zich moeten afvragen wat ze aan geld hebben in een falende wereld. Denk aan de nog steeds veel te hoge CO₂-emissies en de mede daaraan gekoppelde klimaatverandering. Is het niet beter als ze hun kapitaal inzetten en duurzaam investeren om de wereld veiliger, gezonder en succesvoller te maken? Dat debat wil ik tijdens mijn lezingen, in mijn boek 'Geld stuurt de wereld' en via het nieuwe platform Duurzaamheid.nl aangaan en zo mensen bewust maken van de kansen die bijvoorbeeld duurzaam beleggen biedt en het prima rendement dat daaruit voortkomt. Dat laatste is mooi, want het blijft natuurlijk gewoon beleggen. Alle spelregels blijven overeind, maar de risico's zijn geringer en het geld verwatert minder, waardoor we uiteindelijk veel meer kunnen bereiken op weg naar een duurzamer wereld", vertelt Anne-Marie Rakhorst in haar prachtige kantoor op de bovenetage van een Brabantse abdij. "Alles is cradle-to-cradle en dus van hergebruikt materiaal. Vloerbedekking, tafels, tegels, plafonds. Voor de verlichting is de allerbeste LED-technologie gebruikt. Het is belangrijk dit soort kantoren te tonen en de schoonheid van duurzaamheid te laten zien."

Anne-Marie, die is opgegroeid in een ondernemersgezin, komt tijdens haar studie in aanraking met het rapport van de Club van Rome over de grenzen van de groei. "Ik sloeg aan op het feit dat de combinatie tussen ondernemerschap en duurzaamheid, die ik van huis uit wel als normaal beschouwde, vaak voor onmogelijk werd gehouden. Sindsdien heb ik altijd geprobeerd die verbinding te leggen en te laten zien dat die twee wel samengaan en vrijwel overal toepasbaar zijn", aldus Anne-Marie. "Als ondernemer vind ik dat duurzaamheid een bedrijf toegevoegde waarde biedt. Gelukkig worden

ondernemingen steeds vaker daarop beoordeeld en zelfs (financieel) gewaardeerd. In toenemende mate is ook internationaal sprake van zogenoemde geïntegreerde rapportages, waarbij men ook op andere ingrediënten let dan sec financiële componenten. Natuurlijk moeten bedrijven winst maken, maar tegelijk moeten ze zich realiseren dat er meer is dan dat." Het maken of leveren van producten en diensten waaraan we met elkaar wat hebben inspireert Anne-Marie ontzettend. "Want het kan op zoveel vlakken. Denk aan de energiesector waar een duidelijke transitie plaatsvindt van fossiele

'Duurzaam investeren levert prima rendement op'

grondstoffen naar duurzaam opgewerkte energie en het aantal lokale energiecorporaties groeit. Kijk ook naar het vastgoed en de bouw. Door de bestaande woningvoorraad energieneutraal of zelfs -opwekkend te maken bereiken we een enorm belangrijke doelstelling. Dat gebeurt op steeds grotere schaal, maar nog onvoldoende. Toch kan het heel gemakkelijk. Gedoe met aanloopfinancieringen en alles wat je moet regelen is best op te lossen. Bovendien realiseren te weinig mensen zich dat een huis of kantoorgebouw dat je vanaf het begin duurzaam bouwt of later verduurzaamt in waarde stijgt, zodat het uiteindelijk niet meer kost."

CIRCULAIRE STEDEN

Enthousiast vraagt ze: "Heb je de Rotterdamse burgemeester Ahmed Aboutaleb gezien in 'Zomergasten'? Hij vertelde dat de stad in de toekomst leidend wordt

op het gebied van duurzaamheid. Dat een burgemeester zo iets zou zeggen was enkele jaren geleden ondenkbaar." Toch klinkt het logisch. De Amerikaanse econoom en schrijver Jeremy Rifkin spreekt geregeld over de trek van mensen naar de steden en inmiddels woont in Nederland voor het eerst meer dan vijftig procent van de bevolking in de stad. "Daar gebeurt van alles en steden kunnen veel oplossen, bijvoorbeeld door een circulair beleid te voeren – producten en materialen hergebruiken en ervoor zorgen dat grondstoffen niet verloren gaan maar hun waarde behouden – en de stad energieopwekkend te maken. Mooie mobiliteitsoplossingen, zoals elektrisch vervoer, dragen eveneens bij aan een duurzame, schone en mooie stad." Tevreden constateert Anne-Marie dat een groot aantal vertegenwoordigers van overheden, het bedrijfsleven (veel MKB, jonge ondernemers én grote bedrijven) de afgelopen jaren hard heeft gewerkt aan een nieuwe begripsdefinitie van duurzaamheid. Geld willen ze gebruiken als middel om op duurzame wijze de economie te versterken en de wereld te verbeteren. "Belangrijk daarbij is het creëren van toegevoegde waarde door de manier van produceren en ontwerpen. Dat geldt ook voor het inzetten van kapitaal en de daarmee beoogde doelen." Zonder geld geen innovatie. "Geld is een belangrijke randvoorwaarde voor innovatie en andere belangrijke zaken die we in de samenleving willen organiseren."

NEDERLAND IS KOPLOPER

Voor 'Geld stuurt de wereld' heeft Anne-Marie Rakhorst wereldwijd zo'n 25 interviews gehouden met koplopers, visionairs, economen, hoogleraren en andere deskundigen over de criteria en methoden die passen bij toekomstgericht beleggen. "Het zijn allemaal mensen die echt bezig zijn met het beheren van geld, dus vertegenwoordigers van De Nederlandsche Bank, algemene banken, pensioenfondsen, verzekeraars, asset- en vermogensbeheerders en duurzame beleggers. Maar ook met de CEO van een

pensioenfondsen voor de overheid in Frankrijk, dat jaren geleden als eerste heeft gekozen voor een duurzame strategie. Via die gesprekken heb ik geprobeerd te weten te komen waar het goed gaat, waar dat niet zo is maar wel kansen zijn en welke rol Nederland speelt op het gebied van duurzaam kapitaal en beleggen. Nederland neemt een zeer unieke positie in! Wij zijn, samen met de Scandinavische landen, koploper op het gebied van duurzaamheid en duurzaam beleggen. Dat weet bijna niemand, maar wordt wel onderschreven door Sustainalytics, een van oorsprong Nederlands maar inmiddels internationaal initiatief dat de mate van duurzaamheid van ondernemingen meet. We moeten minder bescheiden zijn en een voorbeeld stellen.” Als voorbeeld van een goede ontwikkeling noemt ze pensioenfondsen PGGM. “Zembla’ meldde een paar jaar geleden dat dit fonds belegde in de productie van clusterbommen. Nu is het een koploper wat duurzaamheid betreft.”

SAMEN

Verduurzamen moet je samen doen. “De wetenschap, bedrijven en de journalistiek zijn belangrijke spelers, net als activistische groepen zoals Urgenda. De discussie moet doorgaan”, benadrukt Anne-Marie nog maar eens. “Ik blijf me hard inzetten om mensen te overtuigen dat duurzaamheid meer oplevert dan het kost, laat positieve business cases zien die veel opleveren. Ik hoop dat ‘Geld stuurt de wereld’ geld dichterbij de mensen brengt en laat zien hoeveel macht en invloed zij daarmee kunnen uitoefenen op het verduurzamingsproces. Ik heb bijvoorbeeld Marjan Sax geïnterviewd, die in mijn lijstje best een vreemde eend in de bijt is. Toen ze studeerde, erfde ze veel geld van haar vader, die ondernemer was. Ze

schaamde zich ervoor en heeft er een leven over gedaan, ze is nu in de zeventig, om dat geld te omarmen zodat het haar kan helpen bij het verwezenlijken van persoonlijke motivaties en doelen. Mama Cash, het eerste internationale fonds ter wereld dat vrouwen-

‘De slopers van nu zijn de goudgravers van morgen’

rechteninitiatieven steunt, en Erfdochters, dat vrouwen aanspoort geërfd geld positief in te zetten, zijn daar de resultaten van.”

ONTWRICHTENDE INNOVATIE

We kunnen al veel doen, maar het aanbod aan initiatieven is nog versnipperd. De wasmachine automatisch laten starten als de stroom het goedkoopst is, energie opwekken waar het wordt gebruikt om energieverlies tijdens transport te voorkomen, energieverbruik zichtbaar maken in de cockpit van je woning. De Power Wall van Tesla voor energieopslag is een begin van het echte beheer van de energie in woningen. Dat kan ook via een smartphone. Het is een voorbeeld van ontwrichtende innovaties die ondernemers veel kansen bieden. Dat is ongelooflijk leuk. In sommige bedrijven zit ontwrichtende innovatie in de genen, maar andere ondernemingen bezitten dat DNA helemaal niet en doen al jaren hetzelfde. De Free Record Shop ging failliet, nadat jonge ondernemers muziek en films als downloads gingen aanbieden en daarin succesvol waren. In de automobielindustrie en andere bedrijfs-

takken gebeurt hetzelfde. Wie in zijn comfortzone blijft, niet van binnenuit met totaal nieuwe concepten komt of het bestaande beleid ontwricht, wordt links en rechts ingehaald.” Toch denkt Anne-Marie dat daarin sterk verandering komt, doordat de lineaire en destructieve manier waarop wij dingen maakten, verdwijnen in de circulaire economie. De ontwrichting die daarvoor nodig is gaat snel: “De slopers van nu zijn de goudgravers van de toekomst.”

‘CRADLE-TO-CRADLE’

Het ‘cradle-to-cradle’-concept en de circulaire economie passen goed samen. De belangstelling ervoor groeit en dat is, in het kader van de verduurzaming, goed nieuws. Anne-Marie: “Search Consultancy krijgt enorm veel aanvragen binnen voor ‘cradle-to-cradle’-certificeringen, vaak voor bouwmaterialen. Toen we ons hoofdgebouw in Amsterdam bouwden, hebben we dit concept voor het eerst toegepast en aan de wieg gestaan van deze ontwikkeling. Nu is er zoveel kennis over en wordt er veel meer mee gedaan. Geweldig, maar de missie is nog niet voltooid. We moeten nog heel veel doen om ondernemers en particulieren te overtuigen duurzaam in te kopen. Er is nog een wereld te winnen, want duurzaamheid zit nog niet bij iedereen in het hart.” Anne-Marie Rakhorst heeft het door haar opgerichte advies- en ingenieursbureau Search in 2014 overgedaan aan wereldwijde speler SGS. Nu houdt ze zich, naast schrijven en lezingen geven, bezig met het platform Duurzaamheid.nl. “We gaan niet uit van beperkingen, maar geloven in kansen. Het platform brengt vraag en aanbod bij elkaar en is dé kans om ervaring en kennis uit te wisselen en nieuwe initiatieven te ontplooiën, zodat mensen niet steeds hetzelfde hoeven uit te vinden.”

Anne-Marie Rakhorst, zakenvrouw van het jaar 2000, is ondernemer, auteur en spreker op het gebied van duurzaamheid. In 1994 heeft ze het ingenieurs- en adviesbureau, laboratorium en opleidingsinstituut Search opgericht en in 2014 overgedaan aan SGS. Met het kennisplatform Duurzaamheid.nl zet ze haar missie om het bedrijfsleven te verduurzamen voort. Rakhorst heeft verschillende boeken geschreven, waaronder ‘Cradle-to-cradle – afval = voedsel’, ‘De winst van duurzaam bouwen’, ‘De kracht van duurzaam veranderen’ en ‘Geld stuurt de wereld’ (najaar 2015).

annemarielakhorst@speakersacademy.nl